

اقتصاد گلوله

گزارش «وقایع اسرائیلیه» از خیز شرکت های اسلحه سازی اسرائیل برای صادرات بعد از آتش بس

زینب فروزنده

صنعت تسلیحات اسرائیل، یکی از ستون های اصلی اقتصاد و جزء حیاتی استراتژی دفاعی این کشور به شمار می رود، در پی عملیات نظامی گسترده در نوار غزه، با یک بحران بی سابقه در عرصه بین المللی روبه رو شده است.

بقا و سودآوری این صنعت وابستگی شدیدی به بازارهای جهانی دارد. در حالی که نیروهای مسلح اسرائیل در مناطق اشغالی به طور مداوم مشغول استفاده از مهمات در طول درگیری ها بودند، شرکت های تسلیحاتی به طور همزمان با موجی از لغو و تعلیق قراردادهای سودآور بین المللی مواجه شدند.

توقف معاملات اروپا و تلاش برای احیا

بر اساس گزارش های اقتصادی اسرائیل، این بحران در اروپا با تصمیم اسپانیا مبتنی بر لغو و تعلیق خرید سلاح از شرکت های نظامی اسرائیل آغاز شد. علاوه بر این، تعلیق قراردادهای سایر کشورهای اروپایی به ارزش تقریبی ۶۰۰ میلیون دلار نیز به دلیل تبعات سیاسی و انسانی جنگ غزه، تأثیر زیادی بر اقتصاد رژیم صهیونی گذاشت. در واکنش به توقف های قراردادهای نظامی، شرکت های اسرائیلی تلاش کردند تا این معاملات را احیا کرده و با پایان یافتن درگیری ها، مسیر صادراتی خود را مجدداً بازگشایی و تثبیت کنند.

روزنامه یدیعت آحارانوت در گزارشی تحلیلی، جزئیات بیشتری را فاش ساخت. این روزنامه گزارش داد که شرکت ها و کارخانه های تسلیحاتی اسرائیل از زمان اعلام توافق آتش بس موقت در غزه، تماس های خود را با کشورهای اروپایی برای از سرگیری خرید سلاح های اسرائیلی به صورت فشرده آغاز کرده اند. هدف اصلی این رایزنی ها، انعقاد قراردادهای جدید برای جبران خسارات مالی در طول جنگ بود. این اقدامات برای بقای این شرکت ها حیاتی است، چرا که برخی از تولیدکنندگان تسلیحات از کاهش خطوط تولید و احتمال تعطیلی کارخانه های تسلیحاتی به دلیل توقف صادرات شکایت کرده بودند.

یک مقام ارشد صنعتی در یکی از بزرگ ترین شرکت های تسلیحاتی اسرائیل به این روزنامه گفت که کارخانه ها اکنون با تمام ظرفیت خود مشغول به کار هستند. اما فعالیت اصلی در این مرحله، جایگزینی مقادیر عظیم مهماتی است که ارزش در طول جنگ مصرف کرده است؛ همچنین پر کردن ذخایر حیاتی و بازگرداندن انبارهای نظامی به سطح مطلوب اهمیت بالایی دارد. کارخانه های تسلیحاتی در وهله اول برای کسب سود و پایداری مالی، بر صادرات متکی هستند و نه فقط سفارشات داخلی وزارت دفاع.

بنابراین، تمرکز آن ها بر انعقاد قراردادهای جدید آینده، به ویژه در بازار اروپا، متمرکز شده است. کارخانه های تسلیحاتی رژیم صهیونی تلاش می کنند که با پایان یافتن جنگ غزه بتوانند تنش ها با کشورهای اروپایی را کاهش داده و نگاه های انتقادی به اقدامات اسرائیل را از بین ببرند. با این استراتژی، هدف این است که قراردادهای تسلیحاتی که لغو یا متوقف شده اند دوباره احیا شوند.

وابستگی اقتصادی و ضرر در «تجارت اسلحه»

بزرگ ترین ضرری که اسرائیل در پی جنگ غزه متحمل شد، در بخش «تجارت اسلحه» بود. این امر ریشه در واقعیت اقتصادی رژیم دارد که

به شدت به فروش و سود حاصل از صنعت دفاعی متکی است. حجم صادرات تسلیحات اسرائیل سالانه بیش از ۱۵ میلیارد دلار برآورد می شود. گزارش های رسمی دولت اسرائیل تأیید می کند که صادرات صنایع دفاعی در سال ۲۰۲۴ تقریباً بین ۱۴٫۷ تا ۱۵ میلیارد دلار پیش بینی شده بود و انتظار می رفت که این رقم

در حال افزایش باشد.

اما در سال جاری، با شروع لغو معاملات توسط برخی کشورها و مانع تراشی های دیپلماتیک سایر کشورها در ارسال قطعات یدکی ضروری برای سلاح های اسرائیلی، این روند افزایشی متوقف شده و صادرات کاهش چشمگیری یافته است.

بازارهای اصلی صادرات تسلیحات اسرائیل، عمدتاً در اروپا واقع شده اند. این قاره دریافت کننده طیف گسترده ای از تجهیزات پیشرفته از اسرائیل است، شامل: گلوله های تانک و توپخانه، مهمات هوشمند، پهپادها، موشک های رهگیر برای سیستم های دفاع هوایی و سایر فناوری های نظامی. اروپا پس از حمله روسیه به اوکراین در سال ۲۰۲۲، به طور قابل توجهی بودجه ی بودجه ها و خریدهای تسلیحاتی خود را افزایش داده بود، تحولی که در آن زمان به شدت به نفع صنعت نظامی اسرائیل تمام شد. در سال ۲۰۲۴، صادرات دفاعی اسرائیل به ۱۴٫۸ میلیارد دلار رسید که نیمی از این مبلغ به اروپا ارسال شد.

با اشغال غزه، افکار عمومی اروپا به دلیل میزان ویرانی و جنایات گزارش شده، به طور فزاینده ای ضد اسرائیل شده است. این تغییر در نگرش عمومی و فضای سیاسی، منجر به تصمیم کشورهای اروپایی برای توقف خرید سلاح های اسرائیلی یا توقف فروش قطعات یدکی هواپیما به اسرائیل شده است. پیامد مالی این وضعیت، شرکت های بزرگ دفاعی اسرائیل مانند رافائل، سیستم های البیت و صنایع هوافضای اسرائیل را درگیر کرده است. این سه شرکت در حال حاضر مجموعاً نزدیک به ۲۵۰ میلیارد شیکل بدهی معوقه (چه در داخل و چه در سطح بین المللی) دارند که برخی از آن ها به طور موقت مسدود یا معلق شده اند (با نرخ تقریبی هر دلار برابر با ۳٫۲۷ شیکل).

تحلیل های اقتصادی می گویند

ادعای «بهبود اقتصادی یک توهم است»

بهبود شارونی، تحلیلگر اقتصادی اسرائیلی، در وب سایت خبری والا نوشت: «اقتصاد اسرائیل در میان دستاوردهای سیاسی ناشیانه و برداشت های نادرست رنج می برد.» این تحلیلگر افزود که توافق آتش بس در غزه، وضعیت اقتصادی اسرائیل را بهبود نخواهد بخشید. او آنچه را که برخی «سودهای بازار سهام» و «صحبت از کاهش ارزش دلار در برابر شیکل» می نامند، به سخره گرفت و تأکید کرد که این موارد صرفاً «تصور رستگاری» یا احمای سریع اقتصادی را القا می کنند. شارونی متذکر شد که در واقعیت، ساختار اقتصاد اسرائیل آسیب دیده است و ارزیابی اکثر تحلیلگران مبنی بر اینکه پس از توافق آتش بس در غزه، اقتصاد اسرائیل از یک تحول اقتصادی بزرگ بهره مند خواهد شد و «بهشت در انتظار ماست» گزاره ای نادرست و صرفاً توهم پردازی است.

وی در ادامه، دیدگاه های امیر یارون، رئیس بانک اسرائیل را نقل کرد که چالش های بلندمدت را تأیید می کند. یارون گفته است: «برخی تصور

می کردند که رتبه اقتصادی در رتبه بندی اعتباری جهانی رژیم صهیونی بهبود پیدا می کند، اما حداقل یک سال دیگر طول می کشد تا آژانس ها رتبه بندی های خود را دوباره بررسی کنند.» او تأکید کرد که این بازنگری به طور عمده به میزان بازگشت ثبات به اسرائیل بستگی دارد. یارون همچنین به فشارهای اقتصادی جاری اشاره کرد و گفت که فشارهای قیمتی همچنان ادامه دارد، بازار کار در بحران است و افزایش مصرف خصوصی، خطر تورم را تشدید می کند، در حالی که نرخ بهره در آینده نزدیک کاهش نخواهد یافت.

شارونی بر روی مسئله هزینه های دفاعی تأکید ویژه ای داشت و اظهار کرد که «امید به اینکه هزینه های دفاعی برای تسلیحات پس از آتش بس کاهش یابد، یک توهم کورکورانه است.» او افزود تا زمانی که بنیامین نتانیاو، در هفت جبهه نظامی در جنگ است، هزینه های تسلیحات کاهش نخواهد یافت.

بر اساس نقل قول از یارون، منابع نظامی اسرائیل تخمین می زنند که «هزینه های دفاعی در سال های آینده، حتی پس از پایان جنگ، کاهش نخواهد یافت.» نتیجه این روند، کسری بودجه ای بیش از ۱۰۰ میلیارد شیکل خواهد بود. به عقیده یارون، شرکت های اسرائیلی بهبود نخواهند یافت، مگر اینکه تهدیدهای اروپا برای تحریم صادرات دفاعی و غیرنظامی برداشته شود و سرمایه گذاران خارجی به اسرائیل بازگردند. این اظهارات تصویر تاریکی از آینده مالی اسرائیل ترسیم می کند که در آن هزینه های نظامی، به یک بار دائمی و سنگین تبدیل شده است.

انزوای اقتصادی بین المللی رژیم صهیونی

وزارت دفاع اسرائیل ماه هاست که متوجه شده که در عرصه بین الملل به انزوا کشیده شده است و این موجب ترس از آینده اقتصادی رژیم صهیونی شده است. این وزارتخانه به دنبال گسترش صادرات به عنوان یک منبع درآمد حیاتی است تا بتواند زیرساخت های تولیدی جدید و سیستم های پیشرفته را برای حفظ برتری نظامی اسرائیل تأمین مالی کند. به گفته یک مقام ارشد صنعتی، هر کسی که معتقد است شرکت های دفاعی اسرائیل می توانند صرفاً به سفارشات داخلی وزارت دفاع متکی باشند، «واقعیت را درک نمی کند» و این شرکت ها بدون صادرات جهانی، پایدار نخواهند ماند. در نظرسنجی انجمن تولیدکنندگان اسرائیل از ۱۳۲ صادرکننده، این نتایج به دست آمد؛ نیمی از آن ها اظهار داشتند که قراردادهایی با مشتریان خارجی داشته اند که لغو شده یا تمدید نشده است. هفتاد درصد صادرکنندگان اذعان داشتند که لغو قراردادهای انگیزه های سیاسی داشته است و ۸۴ درصد از این موارد در کشورهای اتحادیه اروپا رخ داده است که مرکز بحران سیاسی برای صادرات اسرائیل است. علاوه بر لغو قرارداد، ۳۸ درصد از صادرکنندگان نیز در حمل و نقل کالاها دچار مشکل شده اند، در حالی که ۲۹ درصد به تأخیرهای گمرکی در سراسر جهان اشاره کردند. بحران تجارت جهانی در هفته های اخیر با یک اقدام برجسته فنی - سیاسی نیز وخیم تر شد؛ مایکروسافت تأیید کرد که واحد ۸۲۰۰ (بخش اطلاعات نظامی اسرائیل) را از استفاده از برخی خدمات ابری خود منع کرده است. این اقدام پس از تحقیقات مشترک روزنامه گاردین و مجله +۷۲۰ انجام شد که نشان داد این واحد نظامی از سرورهای آژور (Azure) برای ذخیره تماس های تلفنی شنود شده فلسطینیان در غزه و کرانه باختری استفاده کرده است. این مسئله، عمق بحران بین المللی را از حوزه نظامی فراتر برده و به زیرساخت های فناوری نیز کشانده است.